

En av sensommarens många biätare, Petgårde träsk 26 augusti.
Foto: Lars Friberg

Biätare på löpande band

En hel drös rapporter om biätare kom från Öland under sensommaren.

Det började vid Källskär redan i slutet av juli. Sedan följde obsar från Arontorp, Mörbylånga, Ölands södra udde, Näsby (hela 4 ex!), Triberga, Segerstad fyr och därefter en mer eller mindre stationär individ vid Petgårde träsk 26-28 augusti. Sedan rapporterades åter flera obsar från södra Öland i början på september. Enligt bedömare vi talat med lutar det åt att en flock kom in i slutet av juli och att enstaka individer snurrat omkring ordentligt under en dryg månads tid.

MEGA-ARTER

Foton: Bo Slunge

Blek tornseglare på Landsort

En seglare 22 oktober, då är chansen stor att det är en tung art.

– Jag tänkte faktiskt blek tornseglare direkt, säger Bo Holst som då var vid Bredmar på Landsort.

Seglaren kom så nära att han tydligt såg ljus strupe, fjällig undersida och mörk ögonmask.

– Särskilt masken är något som stannat kvar i minnet.

Efter fem minuter försvann seglaren.

Kommentar: Femte fyndet i Sverige och det första för Sörmland.

Vältajmat besök i Lunden

Oktober är videsångarnas månad nummer ett. Precis i inledningen av vecka 42 hoppade plötsligt en videsångare omkring i vegetationen i Södra Lunden på Öland.

Kvar på ön fanns då ett drygt hundratal skådare som mangrant gjorde sitt bästa för att få en titt på fågeln.

Det var Donát Hullmann som gjorde upptäckten tillsammans med sin son Tyr. Rätt som det var hörde de ett mystiskt läte.

– Jag gick mot ljudet och plötsligt flög fågeln upp. Först trodde jag på brunsångare, men sen visade den sig fint och jag såg undergump och ögonstreck ordentligt, säger Donát Hullmann.

Videsångaren rörde sig under dagen norrut i Lunden, och kunde inte hittas dagen därpå.

Foto: Donát Hullmann

Kommentar: Det var det 49 fyndet av videsångare i landet och det 17 för Öland. Inte mindre än 40 fynd har gjorts i oktober.

Kråkudden ballesäkrast i landet

I slutet av augusti sparkade Club300 igång Fågelprognosen. Säkert hjälpte Mikael Nords inlästa specialprognos på C3:s svarare till att locka folk till kusten när ett lågtryck drog in lagom till helgen 21-22 augusti.

Måns Grundsten var en av 25-30 personer som bevakade sträcket vid Kråkudden i Bohuslän, en lokal som visat sig notorisk när det gäller baleariska liror det senaste året.

– Vi var på hjälpspann eftersom det norr om Kråkudden larmats ut både mindre och gulnåbbad lira på väg söderut. Plötsligt får jag se en stormfågel tillsammans med en mörkare fågel som gick i tydliga lirbågar, berättar Måns Grundsten.

När den kommer närmare kan skå-

darna notera mörk undersida och fågelns fortsätter mot vindsyddet.

– Efter att ha tangerat södra Bolleskären fortsatte den söderut och vi kunde konstatera ljus buk, mörka undre vingtäckare och undergump. När vi la ihop karaktärerna förstod vi att det var en balearisk lira, säger han.

I övrigt gav dagen, förutom de vanliga havsfågarna, över 100 storlabbar och även toppskarv, fjällabb och lunnefågel.

Närhåll och ljus underlättade

Några veckor senare var det åter dags för balearisk lira. Flera dagars ihållande blåst gjorde att tillgången på fågel i Skagerrak var synnerligen god trots att det tisdagen 14 september inte blåste mer än tio sekundmeter sydvästlig vind. Mängder med sula, en del stormfågel och närmare ett gross storlabb värmdes skådarna, som extra piff en juvenil brelle.

– Men här kommer något annat, ropar plötsligt Christer Fält.

På bara 400 meters håll glider en balearisk lira förbi i perfekt ljus. Varen fjäder sitter som den ska på denna ljushylta individ av balearisk lira som sedan stävar vidare söderut.

Kommentar: Antalet fynd närmar sig 20 för denna före detta blocker. Efter förra årets smärre "invasion" är det dock numera en bit över hundra som har fågeln på sin lista.

Foto: Viktor Nilsson

Eksångare letade insekter i alträd

En eksångare upptäcktes av Viktor Nilsson lördagen 9 oktober på Stora Fjäderågg utanför Umeå. När han hittade fågeln var han ensam och bara utrustad med handjagare. Han fattade snabbt att det rörde sig om en fågel av gråsångartyp. Hjälptillkallades och efter lite tumult sågs fågeln fint. Fågeln sågs bra under hela lördagen och söndagen, men stod därefter inte att finna.

– Det mest uppseendeväckande var dess vana att vipa nedåt med stjärten, djupt och ofta, vilket enligt litteraturen är typiskt för *Hippolais pallidas* östliga raser, säger Viktor Nilsson.

Även övriga karaktärer stämde fint med eksångare. Fågeln höll till en

Foto: Viktor Nilsson

början mest till i en gles och torr dunge vid södra kanten av ön, därefter ofta på högre höjd i alträd.

Kommentar: Landets tredje fynd och det första för Västerbotten. De två första är en i efterhand obestämd gråsångare från Öland 1993 och en ringmärkt fågel på Nidingen 1997.

Aldrig har väl så många skådare kliat sig i huvudet samtidigt.

Foto: Bister

Magnus Liljefors visar färsk videobilder för nyfikna skådare.

Foto: Bister

Först var huvudspåret Warbling Vireo. Men det lysande vita partiet runt ögat stämde dåligt med denna nordamerikanska art.

Foto: Michael Bergman

Ny art för landet bidde bara en burfågel

När Arnold Magnusson och Sune Thorstensson den 6 september upptäckte en märklig fågel i Arnolds trädgård på Lidingö drog de igång en apparat som engagerade hela skådar-sverige.

Några Lidingöskådare tillkallades och de stod inför ett svårt bestämningsproblem. Efter litteraturstudier kom man in på spåret Warbling Vireo, en nordamerikansk art.

På morgonen hade ytterligare skådare tipsats och fick korta obsar på fågeln som hela tiden skulkade i en stor buske i Arnolds trädgård. Jo, nog skulle det kunna vara en Warbling Vireo alltid.

Mikael Nord skickade ut larmet "ny art för landet, Uppland". På svararen berättade han om huvudspåret. När de första bilderna rullade ut på hem-sidan höll den på att sprängas.

Nå, fasen – det stämmer ju inte med nänting, konstaterar Stefan Oscarsson och Mats Gothnier.

Foto: Bister

Upptäckarna Arnold Magnusson och Sune Thorstensson.

Foto: Bister

Ganska snart svalnade dock huvudspåret Fågeln stora, vita ögonring stämde illa med Warbling Vireo. Men vad var det? Under dagen strömmade drygt 150 skådare till den lilla villaträdgården. Lika många kliade sig i huvudet. Buden varierade från någon kinesisk näktergal till en blek Yellow Warbler.

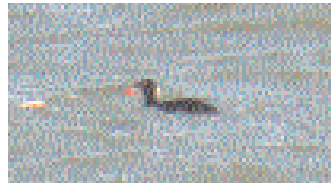
Fram mot kvällen hade det dock klarnat så pass mycket att slutbudet blev en art ur det stora släktet White-eyes – ett virrvarr av arter som korsar sig på korsan och tvärsan och som ofta hålls i fångenskap. Då hade expertis i flera länder tillfrågats om de med hjälp av bilderna kunde knäcka nöten.

Sista budet är att det rör sig om Grey-hooded White-eye, *Lophozoterops pinaiae*, en art som är endemisk för Seram i Moluckerna.

Vitnackan vid Rörö.

Foton: Magnus Unger

Vitnackan vid Rönnen.

Foto: Märten Müller

Smärre invasion av vitnackade svärter

I direkt anslutning till en längre period av intensiva lågtryck från väster upptäcktes i slutet av september en adult hane vitnackad svärta i Laholmbukten av Erik Nordberg. Den blev kvar i närmare tre veckor. Fågeln sällskapade med svärter och sjöorrar, och var ibland enkel att hitta, ibland fullständigt hopplös.

Det var för övrigt länge sen en vitnackad svärta var så grymt dragbar i södra Sverige som den här, vilket märktes på antalet krysshungriga skådare som sökte sig dit.

Ytterligare en hane sträckte söderut utanför Rörö och Hönö i Bohuslän 9 oktober. Den fågeln upptäckte Christer Fält.

Några dagar senare, 12 oktober närmare bestämt, hittades en tredje fågel utanför Rönnen i Skåne av Thomas Svanberg. Även detta var en hane och långstannare. Fågeln var kvar i mer än två veckor.

I ett inlägg på Brevduvan konstaterade Magnus Unger, som såg fågeln på Rörö, att denna fågel inte var någon av de två långstannarna i Södra Halland respektive Skåne. Rörö-fågeln hade markant mindre vitt i pannan och nacken än de andra två.

Även Sydskusten fick sin beskärda del av vitnackar. En honfågad fågel larmades 12 oktober av Johan Lorentzon vid Simrishamn.

Kommentar: Man får gå tillbaka till 1987 för att hitta en lika långstannande vitnacke som den vid Skummeslovstrand. Då var en

2k-hanne stationär i Norrfjärden i nästan tre juniveckor. Det finns bara fyra fynd av honor sen tidigare och sammanlagt 61 fynd sen den första sköts av självaste Lars Levi Laestadius 1833 i Karesuando. Det är betydligt vanligare att arten ses på våren än på hösten och det finns bara tre oktoberfynd tidigare. 326 skådare har uppdaterat svärtan och det är nästan lika många som hade den sen innan. Det innebär att vitnacke ramlar in på tredje plats på listan över de mest kryssade arterna i år.

Foto: Johan Stenlund

Bronsisibis förgyllde hösten

Södra Sverige gästades under ett par veckor i september-oktober av en bronsisibis. Till en början höll den till vid Rönnen i Nordvästskåne och upptäcktes 23 september. Där blev den kvar till den 28. Den 30 september upptäcktes samma fågel insträckande vid Lödösnäs längre söderut i Skåne. Fågeln var kvar fram till 7 oktober.

Kommentar: Tidigare finns 24 fynd av 28 fåglar. Flera har varit dragbara under 2000-talet.

Ännu en petrell i Laholmsbukten

En mycket trolig atlant/madeirapetrell sågs vid Mellbystrand 27 september. Fågeln hittades av Per-Göran Uterfors långt ut bland mängder med stormfåglar. Fågeln kom allt närmare och visade då upp vit mage för det lilla skådargänget som var på plats. Den påminde i övrigt om en stor klyka. Den misstänkta petrellen sågs under sex-sju minuter som närmast på 1,5 kilometers håll.

En extra bonus för alla som samlats vid Laholmsbukten den sista blås-dagen i september blev den vitnackade svärta som upptäcktes av Erik Nordberg vid Skummeslovstrand. Foto: Bister